

Haarlem

Gemeente Haarlem

Jan Nieuwenburg

Wethouder volkshuisvesting, economische en sociale zaken
onderwijs en jeugdbeleid

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Raadscommissie Bestuur
Raadscommissie Samenleving

Datum 23 mei 2011
Ons kenmerk 2011 131004
Contactpersoon W. Stigter
Doorkiesnummer 023 – 511 3062
E-mail wstigter@haarlem.nl
Bijlage(n) 2
Onderwerp notitie over effecten onderhandelaarsakkoord

Geachte commissieleden,

Op 16 mei 2011 heeft het college u per brief geïnformeerd over zijn standpunt ten aanzien van het onderhandelaarsakkoord tussen Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen. Dit standpunt is verwoord als “Het college wijst het bestuursakkoord af, tenzij er concessies worden gedaan, in het bijzonder op het terrein van de Wet Werken naar Vermogen.”. In de brief is tevens een notitie toegezegd van de portefeuillehouder sociale zaken over de financiële effecten voor Haarlem met betrekking tot de Wet Werken naar Vermogen. U treft deze notitie aan als bijlage bij deze brief.

In de notitie presenteer ik de financiële gevolgen voor de drie belangrijkste geldstromen: re-integratiemiddelen (waaronder de bijdrage WSW en Wajong), uitkeringsmiddelen en uitvoeringskosten. Ook ga ik in op de implementatiekosten en de vergoedingen die daarvoor in het bestuursakkoord zijn overeengekomen. Daarbij passen twee kanttekeningen. In de eerste plaats dat de financiële gevolgen grotendeels al zijn vastgelegd in het regeerakkoord en als zodanig een gegeven waarop in het bestuursakkoord maar beperkte invloed kan worden uitgeoefend. En in de tweede plaats dat de precieze doorwerking van de genoemde macro-bedragen naar het aandeel van de gemeente Haarlem nog niet kan worden gegeven, aangezien de details van de betreffende regelingen pas later bekend zullen worden.

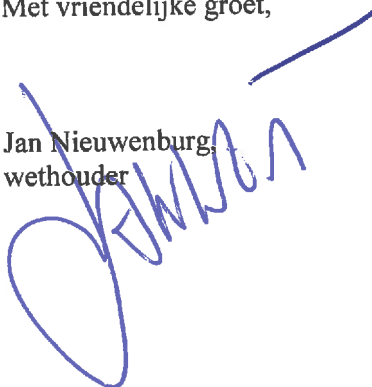
De VNG heeft over de Wet werken naar vermogen op 18 mei 2011 een brief gestuurd naar de vaste kamercommissie voor sociale zaken en werkgelegenheid. Deze brief voeg ik ook als bijlage toe. Daarin geeft de VNG de kamercommissie een aantal punten in overweging om te betrekken bij de beraadslagingen over de wet. Het gaat daarbij met name over de onvoldoende financiële middelen die de

gemeenten krijgen voor het uitvoeren van de huidige Wet sociale werkvoorziening en de nieuwe Wet werken naar vermogen. Verder vermeldt de VNG nog een aantal punten waar frictie zit tussen het onderhandelaarsakkoord en de Hoofdlijnennotitie werken naar vermogen.

Inmiddels hebben vrijwel alle G32 gemeenten hun standpunt over het onderhandelaarsakkoord bekend gemaakt. Nagenoeg allemaal formuleren zij een "nee, tenzij" of een "ja, mits", waarbij het tenzij of mits slaat op de Wet werken naar vermogen. Ik hoop en verwacht dat dit voor het kabinet voldoende aanleiding is om in elk geval over dit punt nogmaals met gemeenten (via de VNG) te overleggen om tot een uitvoerbaar akkoord te kunnen komen.

Met vriendelijke groet,

Jan Nieuwenburg,
wethouder

Haarlem

Gemeente Haarlem

Memo

Aan Commissie Samenleving en Commissie Bestuur

Van J. Nieuwenburg
Sector/Afdeling SZW/--

Doorkiesnummer 023-5114010
E-mail rjanoort@haarlem.nl
Datum 23 mei 2011
Onderwerp financiële gevolgen bestuursakkoord

Geacht commissieleden,

Het college heeft u een notitie toegezegd over de financiële gevolgen die voor de gemeente Haarlem te verwachten zijn als uitvloeisel van het bestuursakkoord. Dit memo beoogt deze informatie te verschaffen. Daarbij passen twee kanttekeningen:

- de financiële gevolgen zijn grotendeels al vastgelegd in het regeerakkoord en als zodanig een gegeven waarop in het bestuursakkoord maar beperkte invloed kan worden uitgeoefend.
- De precieze doorwerking van de genoemde macro-bedragen naar het aandeel van de gemeente Haarlem kan nog niet gegeven worden aangezien de details van de betreffende regelingen pas later bekend zullen worden.

In dit memo presenteer ik de financiële gevolgen voor de drie belangrijkste geldstromen:

- re-integratiemiddelen, waaronder de bijdrage WSW en Wajong
- uitkeringsmiddelen
- uitvoeringskosten

Tenslotte ga ik in op de implementatiekosten en de vergoedingen die daarvoor in het bestuursakkoord zijn overeengekomen.

1. Re-integratiemiddelen

De re-integratiemiddelen van de gemeente Haarlem bestaan momenteel uit het Werkdeel WWB, dat met het Inburgeringdeel en het Educatiedeel onderdeel uitmaakt van het Participatiebudget. In het bestuursakkoord worden geen verdere afspraken over Inburgering en Educatie gemaakt, zodat ik die beide budgetten hier verder buiten beschouwing laat. Op grond van het regeerakkoord is al besloten het Inburgeringsdeel af te bouwen.

De macro-ontwikkeling van het Werkdeel WWB en het budget voor de WSW is volgens het regeer- en bestuursakkoord als volgt:

<i>Bedragen x 1 mln</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
WSW	2.339	2.339	2.339	2.339	2.339
Werkdeel	1.336	1.122	1.134	1.083	1.083
Bezuiniging WSW				- 47	- 150
Bezuiniging Bestuursakkoord		- 400	- 490	- 620	- 690
Extra middelen Wajong			15	46	61
Totaal ontschot budget	3.675	3.061	2.998	2.831	2.673

Hierbij moet worden aangetekend dat in de bovenstaande getallen verschillen van de tabellen die zijn opgenomen in de brief van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer over de invoering van de Wet Werken naar Vermogen. Het is zonder nadere informatie niet mogelijk om de doorwerking van de maatregelen naar de budgetten te bepalen, omdat de achterliggende aannames niet bekend zijn.

Het aandeel van de gemeente Haarlem in deze budgetten is in 2011 bekend en kan voor de latere jaren worden geschat met de aanname dat de verdeling over gemeenten niet wijzigt:

<i>Bedragen x 1.000</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
Ontschot budget reïntegratie / SW Haarlem	29.880	24.890	24.375	23.017	21.732

Uit dit budget moet zowel de re-integratie van werkzoekenden uit de huidige WWB bekostigd worden als de inzet voor mensen in de WSW en Wajong die onder de nieuwe Wet Werken naar Vermogen zullen vallen.

2. Uitkeringsmiddelen

De uitkeringsmiddelen voor de WWB/WIJ en later de WWnV worden volgens het Bestuursakkoord vastgesteld op de wijze die gold voordat het huidige bestuursakkoord in werking trad. Dit betekent dat in principe het macro-budget toereikend moet zijn voor de werkelijke uitkeringslasten van de gezamenlijke gemeenten. Uiteraard blijft het zo dat beter presterende gemeenten kunnen overhouden op dit budget en dat het voor andere gemeenten tekorten op zal leveren. Ten opzichte van de huidige situatie is dit een verbetering van onbekende omvang, maar naar schatting komen de gezamenlijke gemeenten in 2011 ongeveer € 500 mln tekort op de uitkeringsbudgetten. Tevens is overeengekomen dat de wijze van vaststelling van het budget 2011 door een onafhankelijke commissie zal worden bekeken, omdat gemeenten van mening zijn dat de recente verlagingen van het budget niet terecht zijn. Dit kan eveneens tot een bijstelling in positieve zin leiden. Het effect voor Haarlem is dat de door ons gekozen uitgangspunten voor de begroting van de uitkeringsmiddelen (namelijk uitgaan van toereikend budget in de begroting) gehandhaafd kan worden in de begrotingsvoorbereiding 2012.

De geleidelijke afbouw van de WSW en de herkeuring van de Wajong leiden tot een groter aantal klanten dat een beroep op de WWnV zal doen. Het is op dit moment moeilijk daarvan een precieze inschatting te maken, maar op basis van de uitgangspunten die de staatssecretaris in zijn brief aan de Tweede Kamer heeft geformuleerd moeten we rekening houden met tenminste 500 oplopend tot 1000 nieuwe klanten voor de gemeentelijke dienstverlening. Wij verwachten daarvoor ook een hoger uitkeringenbudget te ontvangen van 7 tot 15 mln euro.

3. Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten van gemeenten nemen toe als gevolg van het grotere aantal werkzoekenden dat onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid valt. Afhankelijk van de invulling van het herkeuringsregime kan in de Haarlemse situatie het aantal mensen dat onder de WWnV komt te vallen in plaats van onder Wajong of WSW gemakkelijk oplopen tot circa 1000 personen. Voor de begeleiding en administratievevoering van deze mensen wordt extra geld toegevoegd aan het gemeentefonds volgens de volgende reeks:

<i>Bedragen x 1.000</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
Uitvoeringskosten WWvN			4.000	18.000	27.000
Aandeel Haarlem			44	198	297

Naar onze inschatting kan met dit bedrag geen goede uitvoering gegeven worden aan de begeleiding van de nieuwe instroom.

4. Implementatiekosten

Voor de aanpassingen die nodig zijn voor de SW-bedrijven stelt het Rijk een eenmalige herstructureringsfaciliteit in. Deze mag niet gebruikt worden voor de aanzuivering van exploitatietekorten. In totaal gaat de faciliteit € 400 mln. bevatten. De verdeling over de jaren is als volgt:

<i>Bedragen x 1.000</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Herstructureringsfaciliteit WSW	10.000	60.000	120.000	60.000	60.000
Aandeel Haarlem (0,8 %)	80	480	960	480	480

In de jaren 2017 t/m 2018 is nog jaarlijks 50 mln euro beschikbaar. De bedragen worden vrijgegeven op grond van een herstructureringsplan dat de gemeenten uiterlijk 1 januari 2012 moeten voorleggen.

Voor de overige implementatiekosten die gemeenten moeten maken voor invoering van de WWnV en de wijzigingen in de WWB en aanpalende regelingen zijn geen concrete afspraken gemaakt in het Bestuursakkoord.

5. Risico's WSW

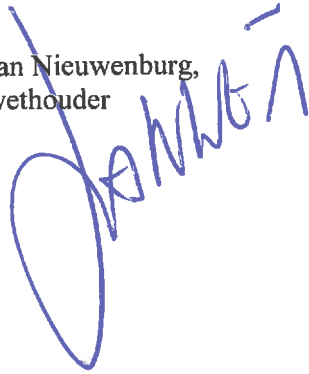
De grootste risico's voor de gemeenten zijn gelegen in de afbouw van de WSW. Het kabinet is voornemens de WSW te beperken tot de doelgroep die op beschut werken is aangewezen. De omvorming zal geleidelijk plaatsvinden doordat op elke honderd plekken die door natuurlijk verloop vrijkomen slechts 30 plekken mogen

4

worden ingevuld. Daarnaast wil het Rijk de vergoeding per werkplek stapsgewijs verlagen. Onduidelijk is of deze verlaging is begrepen in de bovengenoemde kortingen op het reïntegratiebudget. Het SW-bedrijf zal sterk moeten bezuinigen op de begeleiding van haar werknemers om de exploitatieverliezen op de doelgroep beschut werken te beperken.

Met vriendelijke groet,

Jan Nieuwenburg,
wethouder

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jan Nieuwenburg', is written over the typed name and title.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de vaste commissie voor SZW
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
(07C) 373 8287		2
betreft	ons kenmerk	datum
Wet werken naar vermogen	BAWI/U201100918	18 mei 2011

Geachte voorzitter en leden van de vaste commissie voor SZW,

Met veel belangstelling hebben wij kennisgenomen van de Hoofdlijnennotitie werken naar vermogen die door het kabinet donderdag 21 april aan de Tweede Kamer is gestuurd. In onze besprekingen met het kabinet over een mogelijk bestuursakkoord is dit onderwerp zeer indringend aan de orde geweest. Deze besprekingen hebben eind april geresulteerd in een onderhandelaarsakkoord, dat wij vervolgens afgelopen weken hebben voorgelegd aan onze leden. Reeds bij de presentatie van het onderhandelaarsakkoord heeft de VNG haar zeer grote zorgen geuit over het onderdeel werken naar vermogen. Zo schetste onze voorzitter in haar brief van 18 april 2011 aan de minister president (bijlage 1) onze "zeer grote zorg dat op het gebied van werk, met name rond de Wsw, een niet te ontkennen risico is dat de afspraken in de praktijk onvoldoende zijn". Deze zorgpunten zijn ook uitdrukkelijk bevestigd door onze leden, onder meer tijdens de informatiebijeenkomsten die wij afgelopen week georganiseerd hebben over het onderhandelaarsakkoord.

Tegen deze achtergrond willen wij u een aantal punten meegeven ten behoeve van de bespreking van de hoofdlijnennotitie in uw commissie met de staatssecretaris van SZW op 25 mei.

Deze punten betreffen met name de onvoldoende middelen die gemeenten krijgen om zowel de bestaande Wsw overeind te houden als de komende Wet werken naar vermogen (verder te noemen Wwn) te doen slagen. Hieronder schetsen wij waar de zorg van de gemeenten en de VNG over de uitvoerbaarheid van de regeling op gebaseerd is.

Tot slot geven wij u nog een aantal punten mee waarop volgens ons frictie zit tussen de afspraken in het onderhandelaarsakkoord en de hoofdlijnennotitie.

Financiering Wsw gaat ten koste van de overige groepen

De gemeenten en de VNG constateren dat de door het kabinet gekozen combinatie van garandering van de rechtspositie van de huidige groep mensen in de sw en de verlaging van de normvergoeding voor hun arbeidsvoorwaarden voor onoplosbare problemen zorgt. Gemeenten moeten hun hoofd boven water blijven houden terwijl hun armen op de rug zijn gebonden.

Deze problematiek is een directe verantwoordelijkheid van het Rijk. In de gesprekken met het ministerie van Szw en het kabinet in het kader van de totstandkoming van een eventueel bestuursakkoord heeft de VNG consistent gewezen op de grote gevolgen voor gemeenten. Gemeenten zullen de komende jaren 80 procent of meer van hun totale re-integratiebudget kwijt zijn aan de lonen en pensioenen van mensen in de Wsw. De kosten van deze groep zijn door gemeenten immers niet te beïnvloeden. De Wsw verplichtingen voor gemeenten zullen op het huidige niveau blijven, terwijl de rijkssubsidie voor de Wsw scherp wordt afgebouwd van 25.759 euro in 2010 tot 22.050 euro per sw-plek in 2015. Dit heeft tot gevolg dat gemeenten zelf het ontstane gat tussen uitgaven en inkomsten moeten opvullen. Gezien de omvang van het tekort zullen gemeenten genoodzaakt zijn om een groot deel van het ontschot re-integratiebudget af te buigen naar de Wsw. De rest van de mensen die zijn aangewezen op ondersteuning door gemeenten worden hiervan de dupe. Voor die grote groep, zo'n 300.000 wwv'ers en de gedeeltelijk arbeidsongeschikte jongeren, resteert nog maar 20 procent van het totale budget voor begeleiding, opleiding en werkplekaanpassingen. Voor de ambities die gemeenten hebben ten aanzien van de participatie van hun burgers is dat funest. Het aantal uitkeringsgerechtigden en daarmee de uitkeringskosten op de gemeentelijke én de rijksbegroting zal toenemen.

Overeind houden Wsw en slagen WwnV vergen meer financiële armslag gemeenten

Om de geschetste problematiek op te lossen heeft de VNG op 18 maart 2011 een voorstel neergelegd voor de benadering van deze WSW problematiek. Dat voorstel vindt u in bijlage 2 en bestond uit twee maatregelen.

De eerste maatregel betrof het vervroegd – per 1 januari 2013 - invoeren van de regeling beschut werk. Dat is inhoudelijk logisch, omdat per die datum ook de Wet werken naar vermogen in werking treedt. Voor gemeenten levert deze maatregel financiële verlichting op, omdat de instroom per die datum beperkt wordt tot ongeveer 2.000 mensen per jaar, in plaats van 6.000 in de huidige Wsw. Het tweede voorstel betrof een tijdelijke financiële regeling voor de Wsw om de niet beïnvloedbare kosten in de Wsw af te dekken. Tot en met 2018 is volgens berekeningen van de VNG € 230 mln. per jaar nodig. Voor deze kabinetsperiode zou een bedrag van € 690 mln. nodig zijn.

In bijlage 2 vindt u de onderliggende berekening.

Het kabinet heeft de problematiek in de sw sector onderkend en de toezegging gedaan om eenmalig € 400 mln. ter beschikking te stellen voor een herstructureringsfaciliteit. Na twee jaar moet een evaluatie door een onafhankelijke commissie dan uitwijzen of dit budget voldoende is of dat er meer rijksmiddelen ter beschikking gesteld moeten worden.

De richting van deze oplossing is goed, maar biedt gemeenten nog onvoldoende waarborgen. Uit berekeningen van de VNG blijkt dat de € 400 mln. vrijwel zeker ontoereikend zal zijn om gemeenten in staat te stellen om – naast de Wsw – het werken naar vermogen handen en voeten te geven. Zoals gezegd heeft de VNG reeds bij het tekenen van het onderhandelaarsakkoord aangetekend dat zij grote zorgen heeft over het risico dat de afspraken in de praktijk onvoldoende zullen zijn. Gemeenten hebben in de weken na de presentatie van het onderhandelaarsakkoord in groten getale aangegeven dit gevoel te delen. De reacties van gemeenten op het onderhandelaarsakkoord waren grotendeels eensluidend.

Gemeenten kunnen zich weliswaar vinden in de voorstellen om tot maximale beleidsvrijheid en ontschotting te komen, maar constateren zij tegelijkertijd dat de herstructureringsfaciliteit inderdaad ontoereikend is om de gemeentelijke taken op een goede manier uit te voeren. De conclusie – zeker na raadpleging van de gemeenten zelf – luidt kortom dat het herstructureringsfonds van 400 mln. vrijwel zeker ontoereikend is om de problemen te ondervangen. De afspraak dat op grond van een advies van een onafhankelijke commissie –met in achtneming van de financiële situatie- het budget kan worden aangepast, is uit de aard der zaak ongewis.

Naast het feit dat de faciliteit van 400 mln. vrijwel zeker ontoereikend zal zijn, blijkt deze ook nog deels gefinancierd met middelen die ten dienste stonden van de gemeenten zelf. De bestaande bonus begeleid werken blijkt namelijk onderdeel uit te maken van de herstructureringsfaciliteit. Deze subsidie staat sinds een aantal jaren op de begroting van SZW om te stimuleren dat er meer plekken voor begeleid werken komen. Met de invoering van beschut werk zou volgens het kabinet de noodzaak van een dergelijke bonus vervallen. Immers, mensen die aangewezen zijn op beschut werk kunnen niet bij een reguliere werkgever aan de slag. Daarbij gaat het kabinet voorbij aan het feit dat er op dit moment ruim 100.000 mensen in de sw werkzaam zijn, waarvan een deel nog wel gestimuleerd kan worden om begeleid te werken. Sterker nog, juist een intensievere begeleiding van sw'ers " van binnen naar buiten" wordt door de staatssecretaris aangevoerd als onderbouwing voor de korting van de rijkssubsidie. Deze beweging zou tot de gewenste kostenreductie in de sector kunnen leiden.

Versterk het commitment van werkgevers

Daarnaast constateren wij dat het kabinet de arbeidsmarkt wel erg ziet als een systeem waarin gemeenten een doorslaggevende rol spelen. Het is aan gemeenten om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. En als ze dat vraaggericht doen, dan ontstaan de plekken vanzelf.

De ervaringen uit het recente verleden leren vaak anders. De VNG heeft zich de afgelopen jaren ingespannen om met sectoren en branches afspraken te maken over het invullen van arbeidsplaatsen met (jeugd)werklozen. In de praktijk blijkt het aan incentives te ontbreken om partijen aan de convenantafspraken te houden. Gemeenten kunnen de arbeidsmarktproblematiek niet alleen oplossen. Om de beweging naar "meer mensen op de reguliere arbeidsmarkt" te ondersteunen is ook een duidelijk commitment van werkgevers nodig.

Dat wordt des te belangrijker nu het kabinet besluit om het aantal plekken in de sociale werkvoorziening af te bouwen. Dat betekent dat tweederde van de burgers die nu nog in aanmerking komen voor een plek in de Wsw, in de toekomst aangewezen zijn op een baan bij een nieuwe werkgever.

Met de beweging die in 1998 is ingezet in de Sw-sector blijkt dat het mogelijk is om meer mensen te plaatsen buiten de beschutting van het Sw-bedrijf (de beweging van binnen naar buiten). Dat vraagt om een andere manier van denken en opereren van het Sw-bedrijf. Maar ook om een andere manier van denken en opereren van werkgevers. Om in de toekomst voldoende plekken te hebben en te houden, moet het normaler worden voor werkgevers om te investeren in deze en andere groepen die zich zonder tijdelijke of structurele ondersteuning niet kunnen redden op de arbeidsmarkt.

Overige aandachtspunten

De gesprekken tussen het kabinet en de VNG hebben zich geconcentreerd op de randvoorwaarden voor decentralisatie. In de hoofdlijnennotitie staan nog twee punten die geen onderdeel hebben uitgemaakt van die gesprekken, maar wél vergaande (financiële) consequenties voor gemeenten hebben. Het gaat om de bepaling over de CAO voor beschut werk en de wachtlijst Wsw.

CAO beschut werk

In de hoofdlijnennotitie staat dat de mensen die vanaf 2013 een beschutte werkplek aangeboden krijgen, onder een CAO zullen vallen. Het Rijk zal in de bekostiging aan gemeenten de vergoeding per arbeidsplaats voor de nieuwe instroom begrenzen en afstemmen op een inkomen van 100% van het WML.

Wij zijn van mening dat het kabinet niet kan volhouden dat er een CAO moet komen, terwijl tegelijkertijd de vergoeding wordt teruggebracht naar 100% WML. Er is namelijk geen CAO nodig om mensen een vergoeding uit te betalen die 100% WML bedraagt. Deze uitbetaling is niet de uitkomst van CAO-onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers, maar een opgelegde maatregel. Gemeenten kunnen dan ook niet voor verantwoordelijk gehouden worden dat er geen CAO komt voor de nieuwe groep. Alleen als de mogelijke vergoeding meer dan 100% van het WML zou bedragen, kan een discussie worden gevoerd over de wenselijkheid van een CAO voor de nieuwe groep met indicatie beschut werk.

Wachlijst Wsw

In de hoofdlijnennotitie staat dat alle mensen die tot 15 mei 2011 op de wachtlijst van de Wsw staan, tot de oude doelgroep behoren. Deze groep zal dus instromen onder de oude condities, inclusief de relatief dure CAO.

In het onderhandelaarsakkoord hebben VNG en Rijk afgesproken dat de bestaande doelgroep bestaat uit mensen die op het moment van invoering van de Wet werken naar vermogen een indicatie Wsw én een dienstbetrekking hebben. De bepaling in de hoofdlijnennotitie is dus strijdig met de afspraak in het onderhandelaarsakkoord.

Voor gemeenten betekent de uitwerking in de hoofdlijnennotitie dat de kosten van de Wsw hoger uit zullen vallen dan waar de VNG in de berekeningen van is uitgegaan. Deze meerkosten kunnen niet voor rekening komen van gemeenten. Het kabinet zal hier een oplossing voor moeten vinden.

Tot slot

De voorgaande aandachtspunten en zorgen worden breed gedeeld door de gemeenten. Zij staan voor omvangrijke nieuwe taken in het kader van de Wet werken naar vermogen. Alleen met een maximale beleidsvrijheid en met een toereikend financieel rijksarrangement kunnen zij hun ambities verwezenlijken voor onder andere de kwetsbare groep van sw-gerechtigden. Wij vertrouwen erop dat u onze inbreng zult meenemen in het AO van uw vaste commissie op 25 mei aanstaande.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

drs. C.J.G.M. de Vet,
lid directieraad

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Algemene Zaken
De heer drs. M. Rutte
Postbus 20001
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer
(070) 373 8001

betrft
Bestuursakkoord

oms kenmerk
BB/U201100745

datum
18 april 2011

Geachte heer Rutte,

Berke Maré,

De afgelopen maanden hebben delegaties van het Rijk en de koepels van decentrale overheden intensief overleg gevoerd over de totstandkoming van een bestuursakkoord op hoofdlijnen. Deze onderhandelingen zijn niet makkelijk geweest. Aan beide zijden stond en staat veel op het spel. Het Rijk heeft de opgave om te borgen dat een aantal ingrijpende maatregelen wordt doorgevoerd, waaraan een grote taakstelling verbonden is. Wij als vertegenwoordigers van de gemeenten hanteren niet deze taakstelling als uitgangspunt, maar de vraag of gemeenten voldoende in staat worden gesteld de taken waar zij voor staan uit te kunnen voeren.

Op donderdag 14 april jongstleden heeft het bestuur van de VNG zich gebogen over het resultaat dat er nu ligt. Bij deze breng ik u de gevoelens en het oordeel van het bestuur aan u over.

Eenieder is het erover eens dat veel is bereikt op een uiteenlopend aantal onderwerpen. De duidelijkheid die wordt geboden, met name op het gebied van decentralisaties, maken het de gemeenten mogelijk concreet aan de slag te gaan. Het bestuur wil dat ook uitdragen bij onze leden. Dit geldt in het bijzonder voor de decentralisatie op het gebied van AWEZ en jeugd. Ook op het terrein van de arbeidsmarkt zijn belangrijke stappen gezet.

Maar realisme is geboden: wij brengen de gemeenten met dit akkoord niet alleen goede tijdingen. Door de sombere financieel-economische omstandigheden kennen de financiële randvoorwaarden grote beperkingen, ook met dit akkoord. Gemeenten mogen daarvan uiteindelijk niet onevenredig de dupe worden. Ik geef bij deze dan ook alvast de winstwaarschuwing af dat de VNG zich in de regelmatige overleggen over de financiële verhoudingen zal blijven inzetten voor betere financiële voorwaarden, en in elk geval een achteruitgang ten opzichte van de nu voorziene algemene financiële middelen niet aanvaardbaar acht.

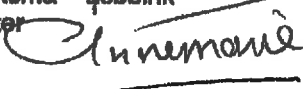
Op één onderdeel leven zeer grote zorgen; dat betreft de arbeidsmarktregelingen. Op dit onderwerp zijn weliswaar belangrijke afspraken gemaakt, en zijn betekenisvolle stappen gezet. Desalniettemin hebben wij de zeer grote zorg dat op het gebied van werk, met name rond de WSW, een niet te ontkennen risico is dat de afspraken in de praktijk onvoldoende zijn. Let wel: de problemen en de gevolgen strekken verder dan alleen de WSW. Er is ook een samenhang met de overige maatregelen. Om schrijnende situaties in de Sw-sector te voorkomen, zullen veel gemeenten een beroep moeten doen op de re-integratiemiddelen. Echter, ook deze middelen worden in belangrijke mate gereduceerd. Daarbovenop drukken nog altijd in de huidige lopende jaren de tekortschietende WWB-middelen.

Het is daarom van groot belang, dat op dit gevoelige punt het Rijk blijvend commitment en betrokkenheid toont en niet schroomt om de helpende hand te bieden wanneer de nu gemaakte afspraken onvoldoende blijken. Dit zou ook zeer helpen om onder de gemeenten breed draagvlak te bereiken voor het totale onderhandelaarsakkoord.

Ik rond af met de eindconclusie van ons bestuur. Dat heeft mij gemachtigd om het onderhandelaarsakkoord te tekenen, maar met het overbrengen van het hierboven vervoerde gevoel. Wij zullen het akkoord aan onze leden ter raadpleging voorleggen met alle pro's en contra's, met de aantekening, dat wij hebben ondervonden dat het huidige onderhandelingsresultaat op dit moment het maximaal haalbare is.

Na de ledenraadpleging zal de uiteindelijke beslissing door de leden plaatsvinden op de ALV in juni aanstaande.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A. Jorritsma - Jabbink
voorzitter

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
T.a.v. mevrouw drs. J.A.M. Hilgersom
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8287		1
betreft	ons kenmerk	datum
voorstel voor benadering van de WSW problematiek	BAWI/U201100525	18 maart 2011

Geachte mevrouw Hilgersom, Beste José,

Naar aanleiding van het gesprek van hedenmiddag tref je hierbij ons voorstel aan voor benadering van de WSW problematiek. Het voorstel is opgesteld mede aan de hand van de uitkomsten van de vergadering van het VNG Bestuur d.d. 17 maart jl. waarin grote zorgen zijn geuit over de gevolgen voor de begroting van de gemeenten. Ik hecht eraan nadrukkelijk te stellen dat wat ons betreft de tekorten op de WBB ook onderdeel zijn van het voorstel.

Met vertrouwen kijk ik uit naar het gesprek van maandag 21 maart a.s.

Met vriendelijke groeten,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

drs. C.J.G.M. de Vet,
lid directieraad

Notitie Omvorming SW

Van VNG aan ministerie van Szw, 18 maart 2011.

Uitgangspunten: één regeling, ontschotting en kortingen

De Wet werken naar vermogen wordt een brede voorziening met zoveel mogelijk gelijke rechten, plichten én arbeidsmarktkansen voor mensen met arbeidsvermogen die nu nog gebruikmaken van de verschillende regimes van de Wsw, Wet Wajong en WWB/WIJ. De uitkeringsvoorwaarden, financiering, ondersteuning en uitvoering van die huidige regelingen worden met de nieuwe wet zoveel mogelijk gelijk getrokken. De WSW wordt binnen deze operatie getransformeerd naar een voorziening voor beschut werken.

Als onderdeel van de ontschotting worden per 2014 (regeerakkoord) de budgetten van gemeenten voor re-integratie en sociale werkvoorziening samengevoegd en ontschot.

In het regeerakkoord zijn forse kortingen opgenomen op het budget van gemeenten voor re-integratie. De korting bestaat uit het bestaande W-deel (neemt met meer dan de helft af tot in 2015 680 mln.) en een korting op de rijkssubsidie voor de sociale werkvoorziening (neemt af van 25.759 euro tot in 2015 22.050 euro per plek).

Situatie en ontwikkelingen op WSW-gebied

De WSW staat reeds een aantal jaren onder druk. Door de economische situatie van de afgelopen jaren verkeert naar schatting maar liefst de helft van de SW-bedrijven in de rode cijfers. De gemeenten schieten vanuit hun algemene middelen te hulp.

De huidige plannen van het kabinet zetten deze situatie verder op scherp.

Het ombouwen van de WSW van de brede voorziening die het nu is naar een voorziening voor beschut werk zoals in het regeerakkoord is opgenomen (met teruglopen doelgroep van nu 90.000 naar 30.000) vraagt een forse efficiëncyslag. Per jaar zullen zo'n 4.000 SW plaatsen vervallen. De bijbehorende begeleiding, overhead en infrastructuur zullen de komende 15 jaar afgebouwd moeten worden. Omgerekend betekent dat een jaarlijks terugkerende efficiëncypogave van 5%.

Daarnaast moet een oplossing gevonden worden voor de scherpe afbouw van de rijkssubsidie voor de Wsw. In drie jaar tijd wordt de rijkssubsidie teruggebracht naar het bedrag dat structureel toereikend moet zijn voor beschut werk. Deze situatie wordt echter pas rond 2020 bereikt. Vaststaat dat bezuinigingen niet gevonden kunnen worden op de loonkosten van de huidige SW werknemers. De groep werknemers wordt niet herkeurd en kunnen gewoon op hun WSW-werkplaats blijven werken. Door de geldende Cao-afspraken levert dit blijvende autonome kosten op. Omdat in het regeerakkoord is opgenomen het zittende bestand ongemoeid te laten, hebben gemeenten nog jaren te maken met deze vaste kosten die zij niet naar beneden kunnen brengen. Deze kosten maken 70% uit van de totale kosten in de huidige Wsw. De bezuiniging moet dus geheel gerealiseerd worden op het verlagen van de overige kosten en/of het verhogen van de inkomsten. Deze efficiëncyslag is niet te realiseren binnen de gegeven tijd en het gegeven budgettaire kader. De mogelijkheden om meer inkomsten uit de markt te halen dan nu reeds gebeurt (via detachering of begeleid werken) zijn bescheiden. Een groot deel van het zittend bestand zit al lang in de SW. Deze groep is moeilijk naar buiten te bewegen. De nieuwe groep die in de SW komt, de groep met indicatie beschut werk, is een groep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en een gering verdienvermogen (de 'betere' groep valt immers onder de Wet Werken naar Vermogen). Het is dus niet te verwachten dat met de komst van deze nieuwe groep de inkomsten uit de markt zullen vergroten.

Een afbouw in begeleiding en materiële kosten (gebouwen, machines) vergt langere tijd en meer middelen dan nu geraamd. Een maatschappelijk verantwoorde omvorming van de SW-bedrijven die toch al onder druk staan is in deze opzet dus niet te realiseren.

Situatie en ontwikkelingen in WWB

Ook het WWB-budget is in de afgelopen tijd door het kabinet onder druk gezet.

Vanaf 2012 wordt het macrobudget voor de WWB weer vastgesteld conform de systematiek die vóór het bestuursakkoord 2008-2011 gold. Uitgangspunt hierbij is dat voor alle gemeenten samen een toereikend macrobudget wordt vastgesteld. Ontwikkelingen in volume worden dus voor een groot deel door het Rijk opgevangen.

Met ingang van 2012 wordt tevens een korting op het re-integratiebudget doorgevoerd: het neemt met meer dan de helft af tot in 2015 680 mln.

Roofbouw op participatie-inspanningen en algemene middelen gemeenten

De bovenstaande plannen en ontwikkelingen komen samen en slaan neer op het niveau van de gemeenten.

Zoals gezegd maakt naar schatting de helft van de Sw-bedrijven nu reeds verlies. Gemeenten dragen al bij of zullen dat moeten gaan doen, omdat de verliezen van (de gemeenschappelijke regeling van) de WSW op de algemene dienst van de gemeentebegroting drukken. De WSW-problematiek gaat zo als een molensteen werken op de gemeentebegroting van een groot aantal gemeenten. Veel van deze gemeenten dreigen daarmee in artikel 12 terecht te komen, met negatieve gevolgen ook voor hun inspanningen op (veel) andere terreinen.

Teneinde een dergelijke situatie zo lang mogelijk uit de weg te gaan, zullen gemeenten het ene gat gaan vullen met het andere door het re-integratiebudget voor het grootste deel in te zetten ten behoeve van de SW. Dit heeft tot gevolg dat de uitstroom uit de WWB zeer beperkt is, met opwaartse gevolgen voor het (budgettaire) volume.

Voorstel: een gedegen en verantwoord transitieproces van de SW

Uit het bovenstaande volgt dat de problematiek van de Wsw gekenmerkt wordt door een aantal niet te beïnvloeden factoren. Hoe dan ook vraagt het inkrimpen van deze sector een enorme efficiëncyslag. Om te voorkomen dat de kosten van deze transitie onevenredig drukken op de algemene re-integratiemiddelen en de algemene middelen van gemeenten, moeten de sanering en de transitie van de SW-sector onafhankelijk van dit re-integratiebudget en het algemene budget worden geregeld. Dit kan met een fonds waarvanuit deze operatie wordt gesteund. Het fonds richt zich met name op die gemeenten die vanuit de samenstelling van hun cliëntenbestand (verhouding WSW en WWB) onevenredig worden getroffen.

De dekking van deze financiële regeling is als volgt:

MAATREGEL 1: Het regeerakkoord gaat er vanuit dat de WSW in de huidige vorm tot eind 2013 in stand blijft, en dat per 1 januari 2014 alleen nog met een indicatie beschut werk kan worden ingestroomd in de WSW. Deze maatregel kan 1 jaar naar voren worden gehaald door deze maatregel gelijk te trekken met de beoogde ingangsdatum van Werken naar Vermogen. Dat is ook inhoudelijk logisch, omdat in 2013 ook de Wajong aanpassing ingaat. Het financiële voordeel is dat de instroom een jaar eerder wordt beperkt (2.000 in plaats van 6.000) en dat deze mensen bovendien niet onder de huidige CAO vallen (WML i.p.v. doorgroei). De geschatte opbrengst is 54 mln. in 2013 en jaarlijks 108 mln. vanaf 2014.

Deze maatregel is onvoldoende om de snelle afbouw van de rijkssubsidie te accommoderen.
MAATREGEL 2: Daarom is een tijdelijke financiële regeling voor de Wsw noodzakelijk die kan worden ingezet om de niet beïnvloedbare kosten in de Wsw af te dekken. Daarmee wordt de reële problematiek in de Wsw aangepakt en wordt de verdere omvorming van de sector mogelijk gemaakt. Deze regeling heeft de omvang van 230 mln. gedurende 3 jaar (2013 t/m 2015).
 Effect van de vorming van een tijdelijke financiële regeling voor de Wsw is dat de uitstroom uit de bijstand op het niveau blijft zoals berekend in de financiële bijlage bij het regeerakkoord.
 Als er geen extra middelen ter beschikking worden gesteld, zullen de rijksuitgaven voor de bijstand toenemen.

Het is wel van belang om tussentijds te evalueren. In 2015 kan een monitoring worden afgesproken door een onafhankelijke instantie waarna verrekening kan plaatsvinden volgens het samen trap op/trap af principe. Het geldende overhedenoverleg bewaakt dit kader.

In deze monitoring zal een beoordelingskader worden afgesproken zodat goede resultaten ondersteund worden. Het resultaat is een maatschappelijk verantwoorde omvorming van de Sw bedrijven en een structurele oplossing voor de WSW problematiek.

Onderbouwing Financiële regeling

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	structureel
Rijksbijdrage Wsw	2.339	2.339	2.249	2.072	1.899	1.811*	1.723*	1.634*	1.064
WSW verplichtingen (27.000)**	2.452	3.452	2.452	2.398	2.290	2.182	2.074	1.966	
Exploitatieverlies WSW	-113	-113	-203	-326	-391	-371	-351	-332	+254
MAATREGEL 1			-54	-108	-108	-108	-108	-108	
WSW verplichtingen (27.000)	2.452	2.452	2.398	2.290	2.182	2.074	1.966	1.858	810
Exploitatieverlies SW	-113	-113	-149	-218	-283	-263	-243	-224	+254
MAATREGEL 2 Tijdelijke financiële regeling			230	230	230	(230)	(230)	(203)	
Pensioengat			PM						

* Schatting, uitgaande van netto uitstroom van 4.000 a € 22.050 = -88,2 miljoen

** Ervan uitgaand dat de inperking van de loonkosten van de nieuwe instroom tot WML (22.500) wegvalt tegen de verminderde verdien capaciteit. Daarom rekenen we met een constant bedrag van € 27.000 per plek.